

Bedömargruppens bedömningar

Lärosäte	Huvudområde/examen	ID-nr
Örebro universitet	Grundlärarexamen, inriktning årskurs 4-6	A-2020-03-4926
<p>Bedömning av utvalda bedömningsområden</p> <p>Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat</p> <p>Bedömning i den tidigare utvärderingen: <i>Inte tillfredsställande</i></p> <p>I den tidigare utvärderingen framgår följande av bedömargruppens yttrande:</p> <p>”Det framgår av underlagen att det sker en samläsning mellan inriktningarna förskoleklass och årskurs 1-3 samt årskurs 4-6. Självvärderingarna för de båda inriktningarna är i princip identiska. Vid intervjuerna framkommer heller inte något som övertygar bedömarna om att utbildningen har en särskild anpassning mot inriktning 4-6 vilket i en del lägen försvårar för studenterna att nå vissa av målen. Kursplanemål, examinationsformer som de framträder i kursplanerna är i huvudsak lika för inriktningen förskoleklass och årskurs 1-3 och inriktningen årskurs 4-6, förutom att litteraturen i något enstaka fall kan skilja inriktningarna åt. Av intervjuerna framgick att även om kursplanerna är desamma skiljer examinationsuppgifterna sig åt. Bedömargruppen har inte övertygats om att inriktningen årskurs 4-6 erbjuder studenterna de specifika kunskaper som krävs för att de ska bli trygga i sin yrkesroll.</p> <p>Inom kunskapsformen Kunskap och förståelse framgår det av underlagen att måluppfyllelsen är otillräcklig inom båda målen. Utbildningens innehåll och genomförande möjliggör inte för studenterna att få specifika ämneskunskaper och kunskaper om aktuell forskning för årskurs 4-6. Även om studenterna tidigt tränas i att skriva vetenskapliga texter och examineras på innebörden av kvantitativa och kvalitativa metoder visar de granskade självständiga arbetena på allvarliga brister i metodreflektion, vetenskapligt förhållningssätt och reflektion. Det finns därför ett behov av att förtydliga målformuleringar, betygskriterier och examination.</p> <p>Inom kunskapsformen Färdighet och förmåga framgår det av underlagen att måluppfyllelsen är otillräcklig för samtliga mål. Måluppfyllelsen brister i förmågan att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter. Länknigen mellan kursmål, innehåll, examination och betygskriterier är otydlig och de självständiga arbetena visar på stora brister. Studenterna erbjuds inte tillräcklig kunskap och uppnår därmed uppnår förmågan att tillämpa sådan ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för yrkesutövningen. När det gäller bedömningen av studenternas förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisningen uppfattar bedömargruppen att det råder allvarliga brister i själva bedömningen av studenternas färdigheter. Av intervjuerna framgår att det system som ska garantera kvalitet i handledarnas bedömningar ännu inte är på plats. Flera studenter gör sin verksamhetsförlagda utbildning (VFU) på skolor utanför övningsskoleprojektet. Det gör att vissa studenter bedöms av handledare som saknar handledarutbildning, vilket blir problematiskt i en VFU-organisation som bygger på att handledare på egen hand bedömer studenternas insatser utan närvarande examinerande lärare. Bedömarna anser att det behövs någon form av kvalitetsgaranti</p>		

såsom handledarutbildning bland handledarna. Lärosätet är i färd med att utveckla ett robust system i samverkan med övningsskolor, men det dröjer innan det nya systemet är på plats.

När det gäller kunskapsformen Värderingsförmåga och förhållningssätt visar underlagen att utbildningen tar upp och successivt examinerar relevanta vetenskapliga, samhällliga och etiska aspekter samt hållbar utveckling på ett adekvat sätt.

Jämställdhetsperspektivet beaktas i utbildningen på flera nivåer. Först och främst examineras studenternas förmåga att beakta ett jämställdhetsperspektiv i skolans praktik. Vidare arbetar lärare i utbildningen aktivt med att integrera det underrepresenterade könet - i det här fallet män - på ett konstruktivt sätt. Dessutom ordnar lärosätet kurser för lärare för att de innehållsligt ska bli säkrare på jämställdhetsfrågor. Lärosätets ledning arbetar med att få en jämnare könsfördelning bland docenter och professorer.

Lärosätet har ett väl fungerande kvalitetssystem med systematisk uppföljning dock är inte det system som beskrivs fullt ut genomfört. Dock finns det mer att önska när det gäller återkoppling till studenterna. Lärosätet arbetar för att studenterna genomför sina studier inom den planerade tiden och har nått goda resultat. Bedömgruppen tror att den specifika studievägledningfunktionen som finns på institutionsnivå kan vara en bidragande orsak. Lärosätet menar att det främst handlar om stödet i akademiskt skrivande.”

Uppföljning av bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat

Bedömning i uppföljningen: *Tillfredsställande*

Lärosätets analys av orsakerna till den ifrågasatta kvaliteten bedöms som tillfredsställande och de åtgärder som redovisas i åtgärdsredovisningen bedöms som rimliga och ändamålsenliga.

Sammantaget anser bedömarna att de vidtagna åtgärderna ger tillräckliga förutsättningar för att lärosätet ska kunna säkra hög kvalitet i utbildningen.

Bilaga 2

Lärosätets åtgärdsredovisning

Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar

Åtgärdsredovisning vid uppföljning av utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Lärosäte: Örebro Universitet

Yrkesexamen: Grundlärarexamen – inriktning årskurs 4–6

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat innehåller följande bedömningsgrunder:

Måluppfyllelse av kunskapsformen kunskap och förståelse: Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas

Mål 1: visar sådana ämneskunskaper, inbegripet insikt om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, som krävs för yrkesutövningen.

Mål 2: kunskap om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.

Måluppfyllelse av kunskapsformen färdighet och förmåga: Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas

Mål 3: visar fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevant forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet.

Mål 4: visar förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser samt för yrkesutövningen i övrigt.

Mål 5: visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje barns lärande och utveckling.

~~Måloppfyllelse av kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt: Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas~~

~~Mål 6: visar förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälls- och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling.~~

~~Ingen uppföljning~~

~~Jämställdhet: Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.~~

~~Ingen uppföljning~~

~~Uppföljning, åtgärder och återkoppling: Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling, och återkoppling sker till relevanta intressenter.~~

~~Ingen uppföljning~~

~~Uppföljning, åtgärder och återkoppling: Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.~~

~~Ingen uppföljning~~

Övergripande kommentarer

Grundlärarprogrammet inriktning årskurs 4–6 vid Örebro universitet fick omdömet ”inte tillfredsställande” för bedömningsområdet ”Utformning, genomförande och resultat”. För fem examensmål var målpuppfyllelsen inte säkerställd i utbildningen. Det första steget i åtgärdsarbetet var att grundligt analysera UKÄ:s kritik. Analysen mynnade ut i en åtgärdsplan med följande utvecklingsområden:

- vetenskapligt förhållningssätt, metodologisk medvetenhet, beprövad erfarenhet och akademiskt skrivande,
- ämneskunskaper och ämnesdidaktiska kunskaper, inklusive metodik, utifrån de specifika krav som inriktningen 4–6 ställer,
- länkning och konkretionsgrad i kursmål och betygskriterier, samt
- progression och rättssäkerhet i den verksamhetsförlagda utbildningen

Samtliga utvecklingsområden betraktar vi som avgörande för att utbildningen ska uppnå hög kvalitet. Vart och ett av områdena bröt vi ned i ett antal olika åtgärdsaktiviteter som arbetsgrupper bestående av ansvariga ledare och representanter från berörda personalgrupper kopplades till. Vi har även engagerat referensgrupper, bestående dels av yrkesverksamma lärare i årskurs 4–6, dels av studenter från olika terminer i utbildningen inriktning 4–6, som har granskat förslag och givit inspel. Vad gäller utvecklingsområdet ”länkning och konkretionsgrad i kursmål och betygskriterier” har vi också tagit stöd av Högskolepedagogiskt centrum vid Örebro universitet.

Nedan redovisar vi de konkreta resultaten av åtgärdsarbetet, det vill säga de förändringar som gjorts och de beslut som har fattats för utbildningen. Vi vill dock inleda med att lyfta fram det vi ser som en grundläggande orsak till de brister som utbildningen uppvisat, och som åtgärdsarbetet givit oss möjlighet att komma till rätta med. Samtidigt som UKÄ pekade ut viktiga kvalitetsbrister rörande utbildningens utformning, genomförande och resultat, visade granskningen att våra förutsättningar sett till personal, kompetens och utbildningsmiljö är goda. Vår slutsats är att vi i programmet inte lyckats tillräckligt väl att genom samordning och kollegial samverkan få utväxling på dessa goda förutsättningar som vårt lärosäte de facto besitter. De många ämnesövergripande diskussioner som ligger bakom varje förändring vi nu kan redovisa har genererat en kulturförändring i utbildningen. Arbetet har präglats av gemensamt ansvar och vilja till kritisk självreflektion bland ämnena. På så vis har åtgärdsarbetet skapat den samsyn i centrala programfrågor som är nödvändig för ett program med många ämnen, institutioner och administrativa funktioner involverade.

I åtgärdsredovisningen hänvisas till följande interna dokument, vilka tillhandahålls på begäran:

- Bilaga 1. Stöd för utvecklingsarbete - Betygskriterier och examinationer i grundlärarutbildningen
- Bilaga 2. Progressions- och målmatris - Vetenskap och beprövad erfarenhet
- Bilaga 3. System för VFU-placering i grundlärarutbildning (prefektbeslut)

Mål 1: visar sådana ämneskunskaper, inbegripet insikt om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, som krävs för yrkesutövningen.

Analys

Vår analys av UKÄ:s kritik är att vi behöver åtgärda två kvalitetsbrister. För det första måste vi se till att studenterna i inriktning 4–6 tillägnar sig de ämnes- och ämnesdidaktiska kunskaper som specifikt krävs för yrkesutövningen i de aktuella årskurserna. För det andra behöver vi skapa en tydligare länkning i kedjan examensmål – kursmål – betygskriterier.

Som vi ser det hänger dessa två kvalitetsbrister samman. Att utöka det inriktningsspecifika ämnes- och ämnesdidaktiska innehållet och att lyfta in inriktningsspecifik litteratur på kurserna, hänger nära samman med att göra kursmål och betygskriterier mer konkreta. Avslutningsvis konstaterar vi att matematikämnets och svenskämnets kursplaner är särskilt framskrivna som bristfälliga i bedömargruppens yttrande. Vi har dock tagit tillfället i akt att se över samtliga kursplaner i programmet med avseende på de brister UKÄ identifierat.

Åtgärder

- **Vi har reviderat och fastställt inriktningsspecifika kursplaner** för hela programmet. Det innebär förändringar i såväl innehåll, litteratur som kursmål så att kurserna möjliggör och säkerställer de specifika ämneskunskaper lärare i årskurser 4–6 behöver. Här följer några exempel på kursmål från centrala ämnen i programmet. Dessa kursmål exemplifierar såväl de inriktningsspecifika ämneskunskaper vi arbetat in i kursplanerna, som hur vi konkretiserat kursmål.

Den studerande ska efter avslutad kurs kunna:

- förklara hur språkvetenskapliga kunskaper och färdigheter kan appliceras i engelskundervisningen för årskurserna 4–6 (Engelska III)
- granska och bedöma matematiska prestationer och resonemang som grund för betygssättning samt kunna formulera och kommunicera resultatet av bedömningar (Matematik II)
- planera för språkutvecklande undervisning i olika skolämnen för elever i årskurs 4–6, (Svenska II)

Som synes är alla kursmål skrivna med aktiva verb, så att de inte bara anger kunskaper utan också på ett transparent sätt talar om vad studenten kommer att få göra för att visa sina kunskaper vid examination.

I programmets kurser finns nu även kurslitteratur med tydlig relevans för undervisning och lärande i årskurs 4–6. I kursplanerna har vi också valt att lämna utrymme för ytterligare litteratur för säkra att kurserna på ett hållbart vis kan behandla aktuell forskning. En följd av kursplanerevideringarna är att andelen inriktningsspecifik undervisning har ökat. Samläsning förekommer enbart där detta är innehållsligt motiverat.

- **För att öka kvaliteten och konkretionsgraden i betygskriterier och examinationer har vi tagit fram benchmark-exempel, i syfte att sätta en kvalitetsstandard i programmet.** Dessa exempel är framtagna inom matematik, svenska och UVK och kommer att fungera som vägledning när examinationer för de reviderade kursplanerna ska tas fram, det närmsta året. Arbetet kommer att följas upp terminsvis i programrådet där ämnena i programmet kommer att redogöra för, och kritiskt reflektera över, valda tillvägagångssätt och kriterieformuleringar (Bilaga 1).

Mål 2: kunskap om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.

Analys

De utpekade kvalitetsbristerna rörande detta examensmål är omfattande och kräver betydande åtgärder inom olika delar av programmet. Våra kvalitetshöjande insatser måste, som vi analyserar beslut och yttrande, riktas mot a) progressionen inom vetenskaplighet och beprövad erfarenhet i programmet som helhet, samt b) kurserna i självständigt arbete, såväl sett till kursplanerna som till rutinerna för kurserna.

Kritiken i beslutet och yttrandet handlar i första hand om kvaliteten på de granskade självständiga arbetena. Bland de brister i de självständiga arbetena som kopplas till detta mål lyfts bristande metodologisk medvetenhet, avsaknad av vetenskapligt förhållningssätt och avsaknad av reflektion över vetenskapligt förhållningssätt och beprövad erfarenhet. En annan kritik handlar om hur vi genom utbildningen som helhet tar hand om detta examensmål. På denna punkt riktas kritiken framförallt mot länkingskedjan examensmål – kursmål – betygskriterier. Länkningen är otydlig, och kursmål och betygskriterier är bristfälliga. Därtill, betonas i yttrandet, examineras studenterna framförallt först under termin 6 och 8. Även om beslut och yttrande fokuserar kvaliteten på de självständiga arbetena ser vi progressionen i programmet som helhet som den nödvändiga utgångspunkten för våra åtgärder.

Åtgärder

Följande åtgärder har vi vidtagit för att stärka progressionen gällande examensmålet i undervisning och examination i programmet:

- **Vi har utvecklat en progressionsmatrix** över de olika aspekter av vetenskapsteori, forskningsmetod och beprövad erfarenhet som examensmålet stipulerar, samt specificerat hur ansvaret för dessa fördelas mellan olika kurser (Bilaga 2). Progressionsmatrixen innefattar vetenskaplighet och beprövad erfarenhet, forskningslitteracitet, metodologisk medvetenhet samt akademiskt och professionellt skrivande.
- **Vi har reviderat kursplanerna och infört nya kursmål** i programmets kurser utifrån ovan nämnda progressionsmatrix. Detta innebär att aspekter av examensmålet behandlas och examineras varje enskild termin, programmet igenom. Vid framtagandet av dessa kursmål har ansvariga ämnen särskilt beaktat UKÄ:s kritik rörande bristande konkretionsgrad (se examensmål 1).
- **Delkursen Vetenskapsteori och forskningsmetod 7,5 hp har reviderats.** Revideringen har gjorts med hänsyn till de påpekade bristerna. Dels har revisionen lett till en stärkt länkning och ökad konkretionsgrad i kursmål och betygskriterier. Dels har den beprövade erfarenheten och dess relation till vetenskap skrivits fram.
- **För att öka kvaliteten och konkretionsgraden i betygskriterier och examinationer har vi tagit fram benchmark-exempel**, i syfte att sätta en kvalitetsstandard i programmet (se examensmål 1).
- **Vi har inventerat befintliga och tänkbara läraaktiviteter** relaterade till examensmålet. Läraaktiviteterna har presenterats och diskuterats i förhållande till progressionsmatrixen i en serie workshops för att stimulera kollegial idégenerering.

Följande åtgärder har vi vidtagit för att säkerställa att studenterna i de självständiga arbetena ges likvärdiga rammar och möter likvärdiga krav på hög yrkesrelevans och metodologisk medvetenhet oaktat vilket ämne de skriver inom:

- **Vi har utvecklat och inrättat programgemensamma kursplaner** för Självständigt arbete I och II. Dessa kursplaner innefattar bland annat tydliga krav på att de självständiga arbetena ska behandla yrkesrelevanta/ämnesdidaktiska ämnen, likaså krav på vetenskaplig och metodologisk medvetenhet.
- **Vi har tagit fram programgemensamma rutiner** för Självständigt arbete I och II. Dessa rutiner omfattar kursgången som helhet, från studenternas val av ämne till ventilering och examination. I rutinerna för Självständigt arbete I ingår ett ökat inslag av föreläsningar och seminarier vilket ges parallellt med handledning. Det gör att Självständigt arbete I blir en tydligare förberedelsekurs inför Självständigt arbete II.

Mål 3: visar fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevant forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet.

Analys

Vår analys är att de påtalade kvalitetsbristerna rörande detta examensmål i grund och botten handlar om hur vi examinerar studenterna mot examensmålet. Kvalitetsbristerna handlar dels om *när* i programmet examinationerna sker, mer konkret att målet huvudsakligen examineras mot slutet av utbildningen – dels om *kvaliteten* på examinationerna, där länkningskedjan är alltför abstrakt och otydlig. Dessa båda brister i examinationerna begränsar, som vi läser UKÄ:s beslut och yttrande, studenternas möjlighet till lärande visavi examensmålet. Kritiken rörande de självständiga arbetena handlar ”främst om avsaknad av kritisk reflektion, svag systematik, avsaknad av problematisering och brister i yrkesrelevansen”.

Åtgärder

Följande åtgärder svarar mot de kvalitetsbrister som UKÄ pekat ut. Vissa av åtgärderna är redan nämnda (se examensmål 1 och 2) – här preciserar vi hur dessa åtgärder svarar mot de specifika brister vår utbildning uppvisat gällande examensmål 3:

- **Vi har utvecklat en programgemensam progressionsmatris** över olika aspekter av vetenskaplighet och beprövad erfarenhet. Denna matris inbegriper kritisk reflektion, såväl som systematisering av egna och andras erfarenheter. I matrisen pekas ut hur ansvaret för aspekterna fördelas mellan olika kurser (Bilaga 2).
- **Vi har infört kursmål baserade på progressionsmatrisen.** Dessa har införts i kursplanen för varje kurs som tilldelats särskilt ansvar, så att aspekter av examensmålet behandlas och examineras varje läsår, programmet igenom. Vid framtagandet av dessa kursmål har ansvariga ämnen särskilt beaktat UKÄ:s kritik rörande bristande konkretionsgrad. Här nämns tre exempel på kursmål från olika terminer på programmet:

Den studerande ska efter avslutad kurs kunna:

- redogöra för och jämföra utmärkande drag i olika lärandeteorier, samt reflektera över skillnader och likheter mellan vardagskunskap och vetenskaplig kunskap. (Termin 1, UVK I)
 - diskutera och värdera olika sätt att systematisera och kommunicera egna och andras erfarenheter utifrån kriterier för beprövad erfarenhet och vetenskaplighet. (Termin 4, MaI)
 - kritiskt granska lokala utvecklingsarbeten inom årskurs 4–6. (Termin 8, UVK IV)
- **Vi har reviderat delkursen Vetenskapsteori och forskningsmetod 7,5 högskolepoäng**, vilket lett till en framskrivning av den beprövade erfarenheten och dess relation till vetenskap. Såväl systematik som kritisk reflektion och problematisering är nu tydliga centrala inslag på kursen och examinationen.
 - **Vi har tagit fram programgemensamma kursplaner och betygskriterier för självständigt arbete I och II** (se även examensmål 2). Dessa kursplaner innefattar bland annat tydliga krav på att de självständiga arbetena ska behandla yrkesrelevanta/ämnesdidaktiska ämnen, likaså krav på systematik och metodologisk medvetenhet.

- **För att öka kvaliteten och konkretionsgraden i betygskriterier och examinationer har vi tagit fram benchmark-exempel**, i syfte att sätta en kvalitetsstandard i programmet (se examensmål 1).
- **Vi har inventerat befintliga och tänkbara läraktiviteter** kopplade till examensmålet. Läraktiviteterna har presenterats och diskuterats i förhållande till progressionsmatrisen i en serie workshops för att stimulera kollegial idégenerering.
- **Från och med hösten 2020 införs ytterligare en reflektionsuppgift på samtliga VFU-perioder.** Uppgiften bygger på att studenten och handledaren i samband med VFU-avslut för ett reflekterande samtal om erfarenheterna från VFU-perioden utifrån ett särskilt stödmaterial som beskriver fyra centrala kompetenser i läraryrket (ämneskunnighet, undervisningsskicklighet, ledarskap och eget lärande/självreflektion). Studenten sammanfattar samtalet i ett dokument som undertecknas av student och handledare, och tas med till campusläraren. Detta blir ett obligatoriskt moment som förs in i bedömningsunderlaget på samtliga VFU-kurser. Syftet är att synliggöra studentens progression, såväl för studenten själv, som för VFU-handledare och campuslärare.

Mål 4: visar förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser samt för yrkesutövningen i övrigt.

Analys

Bristerna gällande detta examensmål har stora likheter med de som påtalats för mål 1. Det vi särskilt behöver stärka är sättet på vilket utbildningen möjliggör och säkerställer att studenterna erövrar de didaktiska och ämnesdidaktiska kunskaper som krävs för undervisning i årskurs 4–6. Därtill behöver metodik skrivas fram och ges tydlig plats.

Viss kritik riktas mot att samläsning förekommer. Vår analys av yttrandet på den punkten är att det bör tolkas så att samläsning mellan 4–6 och F–3 ska vara innehållsligt motiverad när den sker, och att större delen av undervisningen i programmet bör vara inriktningsspecifik.

Liksom för examensmål 1 är matematikämnet och svenskämnet särskilt framskrivna som bristfälliga i bedömargruppens yttrande. Vi har dock tagit tillfället i akt att se över samtliga kursplaner i programmet med avseende på de brister UKÄ identifierat.

Åtgärder

- **Vi har reviderat kursplanerna för samtliga kurser i programmet**, för att tydliggöra och utöka den inriktningsspecifika (ämnes-)didaktiken för årskurs 4–6. Kursutvecklingen har också specifikt fokuserat hur vi behandlar och examinerar metodik på olika sätt. Följande är några exempel på kursmål som kursplanerevideringarna resulterat i, som också visar hur vi synliggjort begreppet metodik:

Den studerande ska efter avslutad kurs kunna:

- göra en lektionsplanering utifrån lärandemål med litteraturredidaktisk relevans för årskurs 4–6 (Termin 2, Svenska I)
- utvärdera didaktiska strategier och läraaktiviteter som stödjer elevernas läsoplevelse och befrämjar interaktion på engelska, med hänsyn till litterär pedagogik samt metodik för språkinläring (Termin 4, Engelska II)
- reflektera över olika strategier och representationsformer och deras betydelse för lärande i matematik för elever i årskurs 4–6 (Termin 4, Matematik I)
- kritiskt reflektera över val av metodik inom läs- och skrivundervisningen för årskurs 4–6 (Termin 6, Svenska II)
- förhålla sig kritisk till olika didaktiska perspektiv, undervisningsmodeller och -metoder i matematik (Termin 7, Matematik II)

Ovanstående kurser har nu kurslitteratur som lyfter didaktiska frågeställningar med särskild relevans för grundskolans mellanår. En följd av kursplanerevideringarna är att studenter med inriktning 4–6 nu läser såväl de allmändidaktiska som ämnesdidaktiska delkurserna så gott som helt separerat från inriktning F–3 och när samläsning sker är den innehållsligt motiverad.

Mål 5: visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje barns lärande och utveckling.

Analys

Den allvarligaste kritiken gällande detta examensmål handlar om brister i rättsäkerheten i de fall studenten gör verksamhetsförlagd utbildning (VFU) utanför övningsskola. Denna kritik gäller, som vi läser UKÄ:s beslut och bedömargruppens yttrande, den delexamination inom VFU som bygger på att handledaren på skolan bedömer studentens prestationer utifrån kriterier framtagna av det för kursen ansvariga ämnet vid universitetet. Förfarandet med handledarens bedömning blir problematiskt, betonar UKÄ i beslutet, i de fall då studenter har särskild placering och bedöms av handledare utan handledarutbildning.

Den andra kvalitetsbristen gäller återigen våra kursplaner, kursmål och betygskriterier. Kursmålen, betonar bedömargruppen, är i princip identiska med examensmålen och betygskriterierna är abstrakt formulerade – här efterfrågas med andra ord differentiering och konkretion.

Den tredje kvalitetsbristen handlar om en alltför låg kravnivå på studentens egen undervisning under den sista VFU-perioden.

Utöver detta riktas i yttrandet kritik mot att handledare utan handledarutbildning enbart skulle kunna sätta betygen U och G men inte VG. Denna kritik är felaktig i sak och kan således inte åtgärdas, eftersom vi *aldrig* haft någon sådan rutin, vilket vi vill återigen betona.

I samband med analysen av UKÄ:s kritik har vi även stämt av hur den aktuella fördelningen ser ut när det gäller VFU-placering inom/utanför övningsskola. Vi kan konstatera att samtliga nyantagna studenter på grundläroprogrammet inriktning årskurs 4–6 höstterminen 2019 har placering i övningsskola.

Åtgärder

Följande åtgärd har vi vidtagit för att säkerställa rättsäkerhet i bedömning av VFU:

- **Vi har infört ett krav på handledarutbildning**, samt nya rutiner för bedömning, för de fall studenten gör VFU utanför övningsskola (Bilaga 3). Grundprincipen är alltså att studenterna genomför VFU på en övningsskola. När så inte sker, på grund av platsbrist eller när en student ber om särskild placering, garanteras rättssäkerheten i bedömningen dels genom kravet på att handledaren har handledarutbildning, dels genom krav på antingen trepartssamtal eller att handledaren ansluts till seminarierna inom övningsskola.

För att bemöta påtalade brister i kursplaner och betygskriterier, gällande konkretionsgrad, krav och progression inom VFU har vi vidtagit följande åtgärder:

- **Vi har reviderat kursplaner** för att a) öka konkretionsgraden och b) förtydliga progressionen genom programmet.

Tabell 1. Exempel på kursmål för VFU som revideringsarbetet lett till

<i>VFU 1, termin 1</i>	<i>VFU 2, termin 4</i>	<i>VFU 3, termin 5</i>	<i>VFU 4, termin 8</i>
<i>UVKI</i>	<i>MaI</i>	<i>UVKII</i>	<i>SvIII/EngIV</i>
... med stöd av verksamma lärare planera, genomföra och utvärdera undervisningsaktiviteter.	... i samråd med verksamma lärare kunna planera, genomföra och utvärdera undervisning i matematik genom problemlösning.	... självständigt och med visst stöd av verksamma lärare planera, genomföra och utvärdera pedagogisk verksamhet med utgångspunkt i elevers skiftande förutsättningar och behov.	... självständigt och i dialog med verksamma lärare planera, leda och utvärdera sammanhållen undervisning i svenskämnet/engelskämnet med utgångspunkt i elevers skiftande förutsättningar och behov.

- **Vi har skärpt kraven i den avslutande VFU-perioden (Svenska III/ Engelska IV),** så att studenterna dels ansvarar för genomförandet av två veckors sammanhängande undervisning (antingen genom att följa en klass eller en lärares schema), dels fyra lektioner i ämnet svenska eller engelska, som studenten självständigt ska planera, genomföra och utvärdera (4–6-studenterna väljer själva inom vilket av dessa båda ämnen de gör sin avslutande VFU-kurs).
- **Från och med hösten 2020 införs ytterligare en reflektionsuppgift på samtliga VFU-perioder** (se examensmål 3).